

3 KUNSKAPENS OCH FIKTIONERNAS URSPRUNG

Text försedd med korsreferenser inom KOV 1–4

3.1 *Ur esoteriska historien*

¹Hur solsystem uppstå, hur vårt solsystem och vår planet formats, hur livet utvecklats på vår planet förbigås. Intresserade kunna studera den saken i existerande esoterisk litteratur. I följande skiss lämnas några få fakta rörande mänsklighetens medvetenhetsutveckling på vår planet under innevarande eon. Därvid medtages i huvudsak blott sådant, som är väsentligt för förståelse av kunskapens ursprung och hur denna kunskap, som är mänsklighetens arvedel, kommit att ersättas av okunnighetens fiktioner. Av mänsklighetens historia medtages det som är nödvändigt för förståelse av vår tids situation i kunskapshänseende. Det är viktigare än all historia. Mänskligheten famlar i mörker mot okänt mål, och desorienteringen i livshänseende kan knappast vara större. Avsikten är att erbjuda sökare ariadnetråden ut ur livsokunnighetens labyrint. Intressera sig för den göra väl endast de som ha esoteriska kunskapen latent i sin undermedvetenhet från föregående inkarnationer. De andra hålla sig, som de väl alltid gjort, till dagens auktoriteter och allmänna opinionen i vetenskap, filosofi eller religion. Det är lik-som säkrast så. 2.13.11

²Mänskligheten består inalles av c:a 60 miljarder individer i vår planets fysiska, emotionala, mentala och kausala världar. Av dessa kausaliserade (övergingo från djurriket till människo-riket genom förvärv av eget kausalhölje) c:a 24 miljarder i Lemurien med början 21 686 420 år fvt. De övriga 36 miljarderna ha överförts till vår planet i olika omgångar. Kausalhöljet hos dessa 36 miljarder var av högst olika ålder. Detta är förklaringen till att individerna i mänskligheten befinna sig på vitt skilda utvecklingsstadier och många hunnit övergå till högre riken. 1.34.8

³I största allmänhet kan man säga, att mänsklighetens nuvarande fysiska medvetenhet utvecklades i Lemurien, den emotionala i Atlantis och den mentala på de av oss kända kontinenterna. Mycket återstår emellertid, innan vi utvecklat fulla fysiska, emotionala och mentala medvetenheten i våra fysisk-eteriska, emotionala och mentala höljen. När detta skett och vi förvärvat full objektiv medvetenhet i kausalhöljet, övergå vi till femte naturriket. 1.34.23, 1.35.3

⁴När det organiska livet efter c:a 300 miljoner år i innevarande fjärde eon av jordens historia hunnit utvecklas så, att apmänniskans hjärna kunde börja mentaliseras och därmed intensifieringen av medvetenhetsutvecklingen kunde påbörjas, ansåg solsystemregeringen tiden vara inne att låta en särskild planetregering övertaga skötseln av vår planet. Detta skedde alltså för c:a 21 miljoner år sedan. Planetregeringen i sin tur överförde till vår planet individer, som uppnått femte naturriket, att utgöra den planethierarki som skulle speciellt övervaka mänskliga medvetenhetens utveckling. Medlemmar av denna planethierarki inkarnerade i mänskligheten och kommo att utgöra vad man i esoteriska historien kallat det ”högre prästerskapet”. Detta skedde i Lemurien. Så snart medvetenheten utvecklats så, att människorna voro i stånd att lära, fingo de erforderlig undervisning och kunskap om den verklighet de voro i stånd att fatta. I såväl Lemurien som Atlantis inrättades tempelskolor, i vilka mänskliga eliten erhöll den utbildning som motsvarade dess uppfattningsmöjlighet. Denna elit utgjordes givetvis av individer tillhörande fjärde naturriket, vilka överförts till planeten i olika omgångar och voro före övriga mänskligheten i medvetenhetshänseende. Eliten utbildades till lärare för övriga mänskligheten och kom efterhand att utgöra det ”lägre prästerskapet”. 1.38f

⁵Till att börja med gick allt efter beräkning, först i Lemurien och senare i Atlantis. På båda dessa halvklotskontinenter uppblomstrade såväl civilisationer som kulturer, i vissa avseenden ännu icke uppnådda på våra kontinenter. Men så leddes de ju också av högsta eliten, som hade övergått till högre riken. 1.1.14

⁶Det visade sig emellertid, att den kunskap som ger makt, kunskapen om naturkrafterna, särskilt om mentaldirigerade eterenergi, leder till att makten missbrukas av alla, som kunna förledas att bruka den för egen del. En stor del av lägre prästerskapet, som förvärvat kunskap i magi, gjorde uppror mot högre prästerskapet. Lärare som lägre prästerskapet var för massorna, förstodo de att med det alltid ofelbara knepet (orimliga löften och förespeglingar) få massorna med sig. Planethierarkien fördrevs först i Lemurien, senare i Atlantis. Det bedragna folket fick erfara vad löfterna voro värda. De sluga ledarna uppfunno syndabegreppet och inbillade massan den sataniska läran om synd såsom brott mot gudomen, vilken vredgades och hemsökte folket för dess missgärningar. Endast prästerskapet kunde påverka gudomen och utföra de för försoningen nödvändiga offren. Det grepp om själarna, som de därmed erhö, började lossna först i och med franska revolutionen. 1.1.20ff, 1.3.9, 1.28.3, 1.34.22

⁷Resultatet för det vilseförda folket blev ett tyranni, som vår tid skulle kunnat bättre fatta, om Hitler lyckats genomföra sina planer. Det gick därhän, att planethierarkien både ifråga om Lemurien och senare Atlantis måste vädja till planetregeringen att ingripa. Och den insåg nödvändigheten av att sänka kontinenterna i havets djup. Den flodvåg, som vid Atlantis' undergång senast sköljde över återstående kontinenter, har i judarnas skrifter förvanskats till den s.k. syndaflo den. 1.38f

⁸Missbruk av kunskap för till kunskapens förlust, och sedan planethierarkien fördrevs från Atlantis, har mänskligheten fått "sköta sina egna affärer". Det är alltså vår nuvarande mänsklighet, som skördar vad den sått. "Världshistorien är världsdömdösten." Våldet, godtycket, livsokunnigheten ha fått regera. Den kända delen av vår världshistoria har också varit namnlösa lidandets historia. Esoteriska statistiken räknar bara antalet brända till Moloks och guds ära till 60 miljoner. Det är kanske icke underligt, om mångas undermedvetenhet avger en instinktiv känsla av gammal skuldbelastning. 1.2.4, 1.41.20, 3.9.2

⁹Emellertid hade icke alla deltagit i svarta prästerskapets uppror mot högre prästerskapet. De individer, som nått kulturstadiet och stått på det godas sida, hade icke förverkat rätten att återerindra sig sin gamla kunskap. Till deras tjänst inrättade planethierarkien hemliga kunskapsordnar bland alla folk, som nått en sådan utveckling, att kulturindivider kunde inkarnera bland dem. 1.2.6, 3.6.9

¹⁰Det är också i regel endast de som icke kunna godtaga någon av det otal okunnighetens ideologier, som översvämmar mänskligheten, utan förblivit sökare efter "det förlorade mästarteordet" eller "de vises sten". 1.34.10, 3.3.37

¹¹I sitt oändliga deltagande med den desorienterade, lidande mänskligheten gjorde planethierarkien två försök att väcka till insikt om livets förnuftighet och motverka det fruktansvärda hatet mellan människorna, vilket endast kunde öka lidandet i världen. I Indien inkarnerade Buddha hos det dåvarande mest intellektualiserade folket för att söka bibringa det vad som kallats "visdomens religion". Och Christos inkarnerade hos judafolket för att väcka förståelse för vad man betecknat som "kärlekens religion". 1.38.3, 2.13.14, 3.4.4

¹²Valet av judiska nationen berodde på att man förutsåg dess oundvikliga förskingring. Man ville göra ett försök att väcka detta folks högre emotionalmedvetenhet till liv, så att det skulle kunna missionera bland de nationer hos vilka det skulle hamna. Hundratals gamla invigda inkarnerade för att förbereda Christos' verk och befria folket från dess fysikalistiska inställning, dess fiktion om ett "messiasvälde" i fysiska världen etc. 1.34.11, 2.13.14, 3.6.1, 3.6.13

¹³Båda försöken misslyckades som bekant. Buddhas lärjungar fördrevs från Indien, och Christos' kärleksbudskap omhändertogs av individer, som tillhört svarta prästerskapet i Atlantis.

¹⁴För planethierarkien återstod intet annat än att fortsätta med instiftandet av nya kunskapsordnar och i övrigt söka vitalisera människornas emotional- och mentalmedvetenhet, så att dessa kunde utvecklas till större förståelse av verkligheten. 1.38.3

¹⁵I Indien hade under tiden brahminernas kast, prästerna och de lärde, liksom överallt (och

alltjämt) lagt sin tunga hand över folket och förkvävt utvecklingen. I Europa däremot hade ”andarna börjat vakna”.

¹⁶Det intellektuella livet under 1700-talet sökte frigöra sig från teologiska tyranniet med dess förbud mot tankefriheten. I England hade bl.a. Hume (1711–1776) påvisat fiktiviteten i teologiska och filosofiska tankesystemen. I Frankrike utbreddes sig alltmera den s.k. upplysningsfilosofien, vars tendens gick ut på att människan kunde förvärva kunskap endast om synliga världen. I Tyskland var Kant (1724–1804) sysselsatt med att smida nya bojor för tänkandet och bevisa, att allt tal om överfysisk verklighet var en orimlighet. Naturforskningen gjorde snabba framsteg med den ena vetenskapliga upptäckten efter den andra. Laplace (1749–1827) med *Système du monde* konstruerade ett universum, som icke behövde hypotesen om någon gud såsom förklaringsgrund. Lamarck (1744–1829) påvisade i *Zoologiens filosofi*, att högre djurformer utvecklats ur lägre, varför den judiska skapelsehistorien att gud skapat varje djurart för sig saknade grund. Kampen mot judiska världsåskådningen var i full gång på alla håll, ehuru det skulle dröja långt in på 1800-talet, innan det teologiska tanke-tyranniet äntligen kunde anses hävt, även om religiösa dogmerna alltjämt behöllo sin makt över den obildade massan. De filosofiskt och vetenskapligt bildade blevo i regel ”fritänkare”, agnostiker, skeptiskt inställda till allt överfysiskt. 1.2.9, 2.4.6, 3.3.17

¹⁷Den utbredda läskunnigheten under 1800-talet, den tilltagande reflexionsförmågan, den lärda världens oenighet i de flesta frågor rörande såväl världs- som livsåskådning, ledde till att allt fler började spekulera på egen hand och skaffa sig en egen uppfattning om livet och dess mening. Och eftersom många ansågo, att just deras utpekulerade fiktionssystem var så värdefullt, att det måste delges övriga mänskligheten, fick man med tiden ett otal idiologier, religiösa sekter och filosofiska åskådningar. (Idiologi, livsokunnighetens konstruktioner, av idios = egen, till skillnad från ideologi med platonska ideer = verklighetsideer.) 1.2.12

¹⁸Varje ny generation underkastar de givna förklaringarna på tillvaron förnyad granskning och söker, otillfredsställd med de framkomna hypoteserna, nya lösningar på olösta problemen. Allt fler komma till resultatet, att det förefaller olösligt, vilket också Buddha på sin tid klargjorde, att det är för mänskligt förnuft. 1.34.21

¹⁹Många, som uppnått högre utvecklingsstadium och oförtrutet söka vidare, hamna antingen i den religiösa mystiken eller finna till slut en överfysisk åskådning, som motsvarar deras intellektuella behov och synes dem tillräckligt förnuftig att kunna godtagas såsom arbets-hypotes. 1.34.17, 1.34.19f

²⁰År 1775 blev ett betydelsefullt år i mänsklighetens historia. Sedan en längre tid hade planethierarkiens två speciella redskap under 1700-talet varit verksamma. Saint Germain (45-jag; alias Proklos, ”grekiska filosofiens skolastiker”, vars arbeten bestämde under ett årtusende den vetenskapliga metoden hos araberna och medeltidens kristna tänkare, alias Christian Rosencreutz, alias Francis Bacon, de tre senast omnämnda inkarnationerna såsom rosenkreuzarnas ordenschef) hade överallt i Europa sökt intressera folk för att instifta hemliga samfund, i vilka de ostörda av kyrkans tanketyranni kunde få ”tänka fritt”. Sådana sällskap hade också vuxit upp som svampar ur marken. De flesta självdogo. Att många av dem sedermera kommo i händerna på allsköns charlataner, är en sak för sig. Cagliostro (kausaljag; alias Paracelsus) hade fått i uppdrag, icke att ”förbereda” franska revolutionen, utan att vidtaga förberedelser för att förhindra dess urartning. 1.1.10, 1.38.3, 3.2.1, 3.8.2

²¹Mänskligheten hade slutskördat sin dåliga sådd från Atlantis. Kunskapen om verkligheten kunde alltså i det hänseendet få bli allmän egendom. Frågan var endast på vad sätt den skulle delges en mänsklighet, insnärjd i sina emotionalförankrade fiktionssystem. Den sammanhängande även med den nya sådd mänskligheten hade att skörda genom sina ogärningar under tiden efter Atlantis. Det är en sådd, som tar ytterligare c:a fem hundra år att skörda, under vilken tid de otaliga idiologierna i politiskt, socialt, ekonomiskt, religiöst, filosofiskt etc. hänseende komma att utkämpa sin bittra kamp. Så länge dröjer det, innan c:a 60 procent av mänsklig-

heten kommit till insikt om att hylozoiken är den mest förnuftiga av alla arbetshypoteser. De övriga 40 procenten varken vilja eller kunna undvara sina emotionala illusioner. 1.42.1

²²Problemet hur den totalt desorienterade mänskligheten bäst skulle kunna tillägna sig kunskapen hade länge diskuterats inom planethierarkien, och omfattande förberedelser hade vidtagits. Allmänna meningen var emellertid, att det skulle dröja länge ännu, innan en direkt aktion skulle bli möjlig.

²³Det var vid planethierarkiens sammanträde år 1775, som två av dess medlemmar, dåvarande 45-jagen M. och K.H., erbjödo sig att omedelbart vidtaga åtgärder till offentliggörandet av en del av den kunskap om tillvarons materie- och medvetenhetsaspekter, som dittills meddelats i de esoteriska kunskapsordnarna. 1.28.3

²⁴Mänskligheten på civilisationsstadiet, ansågo de, hade så utvecklats i mentalt hänseende, att den skulle kunna begripa Pytagoras' hylozoiska mentalsystem. Därmed skulle svårigheten avlägsnas att samla dem, som hade denna kunskap latent, till de kunskapsordnar, där dessa förut invigda fått återerinra sig sitt gamla vetande. Dessutom kunde man hoppas på att dessa i sin tur skulle bidra till att göra hithörande kausalideer mera kända och därigenom motverka den tilltagande agnostiska inställningen, som avvisade allt överfysiskt. 1.20.9, 1.42.1

²⁵Samtliga övriga medlemmar av planethierarkien röstade emot förslaget, enär man ansåg, att alltför få hade uppnått sådan mental utveckling, att företaget hade utsikt att lyckas. De härskande religionernas emotionala illusioner och filosofiens mentala fiktioner voro så fjärran från riktiga verklighetsuppfattningen, att varje försök bibringa de s.k. bildade överfysisk kunskap antingen skulle utan vidare avvisas eller resultera i nya fantasiutsvävningar. Man borde vänta tills åtminstone de mest utvecklade hade förvärvat fysisk-eterisk objektiv medvetenhet. De skulle då inse fiktiviteten i härskande ideologiernas verklighetssyn och visa sig mera villiga att åtminstone undersöka verklighetshalten i esoteriska mentalsystemet. 1.1.25, 1.18.4, 1.33.6, 3.7.4

²⁶Alldenstund enighet icke kunde nås, hänsköts saken till regeringens ordförande, planet-härskaren, som ansåg, att "eftersom dessa våra två bröder erbjudit sig att förbereda kunskapens utbredning och förklarat sig villiga själva bära alla konsekvenserna och veta vad detta innebär, så borde de få göra försöket". 1.39.1, 3.5.15

²⁷Tidpunkten för kunskapens offentliggörande fastställdes till 1875. Under tiden skulle man på allt sätt verka för allmänbildningens höjande och utbredandet av läskunnigheten.

²⁸Den ene av dessa två bröder ha väl alla hört talas om från historien. Han hette i sin kända inkarnation Pytagoras. Han är också utsedd till chef för planethierarkiens 2dra departement, när dess nuvarande chef, Christos-Maitreya, lämnar vår planet för att fortsätta sin interstellara medvetenhetsexpansion. Den andre är blivande chefen för 1sta departementet. Indierna ha sedan länge titlar på dessa två ämbeten: manu och bodhisattva. 1.4.8, 1.38.2

²⁹De två bröderna skredo omedelbart till verket. Det gällde att undersöka, vilka av de gamla esoterikerna som vid 1875 skulle vara inkarnerade, vilkas goda skörd skulle möjliggöra för dem att bli pionjärer, vilka skulle vilja påtaga sig uppgiften att bli martyrer för sanningen. Det var att förutse, att en våldsam och förbittrad kamp från hela religiösa, filosofiska och vetenskapliga världen skulle bli följden av denna "uppenbarelse". Pionjärerna skulle betraktas såsom charlataner och bedragare eller i bästa fall omdömeslösa naivister eller hallucinerande, mentalpatologiska företeelser. 3.3.1, 3.3.9f

³⁰De två meromnämnda medlemmarna av planethierarkien hade emellertid ingalunda fria händer att avgöra, vilka fakta som skulle få publiceras. Deras chef, som skulle övervaka det hela, kopplade dessutom på flera bröder med samma slags jagmedvetenhet (45-världsmedvetenhet). Aktiviteten i de esoteriska kunskapsordnarna ökades, och dessas medlemmar stimulerades att framträda med litterära verk, som skulle förbereda allmänheten på den kommande förkunnelsen om överfysisk realitet. 3.3.35

³¹En ny "rörelse" uppstod i mitten av 1800-talet i U.S.A., av sina anhängare kallad

spiritismen, sedermera ändrad till spiritualismen. De hävdade, att avlidna personers ”andar i astralvärlden” kunde meddela sig med människor i fysiska världen genom ”medier”, vilka ägde förmåga att utlåna sin organism med dess eterhölje (just de två höljen människan lämnar när hon sover, vilket möjliggör riktig sömn) åt dessa ”andar”. Rörelsen vann stor spridning och fick så småningom en ansenlig litteratur. 1.34.28

³²Det speciella redskap, Blavatsky (alias Paracelsus, alias Cagliostro), planethierarkien utsett att förkunna allt livs universella broderskap och samtidigt skänka världen de första fakta om esoteriska kunskapen, fick order att ansluta sig till spiritualistiska rörelsen och söka leda denna in i banor, som skulle göra den till ett ”religions-filosofiskt samfund” och en plattform för esoterisk förkunnelse. Hon reste till New York och i oktober 1874 därifrån vidare till Chittenden, Vermont, där de två ryktbara bröderna Eddy höllo sina spiritistiska seanser. Till en början tycktes allting arta sig efter önskan. Men när Blavatskys bok *Isis* utkom, avbröto spiritisterna förbindelsen och blevo lika oblidkeliga fiender som hela övriga världen.

³³Blavatsky hävdade, att de avlidnas ”andar i astralvärlden” ingalunda voro så allvetande, som spiritualisterna påstodo, och att de saknade förutsättningar att skänka mänskligheten kunskap om tillvaron. I emotionalvärlden kan man icke förvärva mer förståelse för tillvaron än i det fysiska. Allt i den världen är bedrägligt. 1.34.30

3.2 Esoteriska kunskapens offentliggörande

¹När planethierarkien omsider beslutat, att dess existens skulle få bli känd (för första gången efter Atlantis) och den hemlighållna kunskapen få offentliggöras, befann sig det redskap den utvalt för denna förkunnelse i en minst sagt prekär belägenhet. Blavatsky blev ålagd att icke utlämna några esoteriska fakta utan särskilt tillstånd i varje särskilt fall. Hon fick icke nämna något om planethierarkien. Hon fick beträffande individens höljen till att börja med hålla sig till gnostikernas beteckningar (kropp, själ och ande). Behövdes någon auktoritet, som alla måste åberopa sig på för att bli trodda av en mänsklighet, som icke ens äger förmåga att avgöra vad som kan vara möjligt och sannolikt, så fick det bli Indiens ”rishier” eller Eliphas Levi (den kände kabbalisten) eller ”rosenkreuzare”, som romanförfattaren Bulwer-Lytton gjort reklam för. 1.1.10, 1.34.21, 1.43.5, 2.18.5, 3.1.20, 3.8.2

²Sanningen eller kunskapen om verkligheten får endast med sparsamma fakta så småningom delges den oförberedda mänskligheten. Man måste finna anknytningar till förutvarande fiktioner, som folk hört tillräckligt av för att tro sig om att begripa vad saken gäller. Ett nytt revolutionerande idésystem skulle utan vidare avvisas såsom fantasifull dikt. Utan omsorgsfull förberedelse skulle det icke kunna begripas, ännu mindre förstås.

³Det viktigaste skälet, som väl endast esoteriker äga förutsättning att förstå, är ideernas dynamiska energi. Varje idé är en energiladdad mentalatom. Ifall sådana lyckas intränga i härför mottagliga hjärnceller, som icke vitaliserats genom likartade förutvarande mentalmolekyler, kan detta medföra balansrubbingar. Ett helt system skulle kunna verka mentalt kaos. Det är ofta en naturens skyddsåtgärd, när många instinktivt värja sig mot alltför revolutionerande ideer. I vilket fall som helst innebär en omläggning av betraktelsesätt med utmönstrande av invädda mentalmolekyler alltid en påfrestning, i synnerhet om därvid kärvordna illusioners emotionalmolekyler måste ”offras”. Då kan det bli både mentalt och emotionalt kaos. 1.28.2, 2.18.14

⁴För Blavatskys två huvudarbeten redogöres i ett särskilt kapitel, likaså för tre av hennes lärjungar, Sinnett, Judge och Hartmann. Hennes två mest betydande voro Besant och Leadbeater, vilka själva varit i stånd att utföra forskningsarbeten i de mänskliga världarna.

⁵I och med att esoteriska kunskapen fick publiceras, bortföll nödvändigheten av invigning i de gamla kunskapsordnarna, varför efter 1875 ingen blivit invigd i någon av dessa. Visserligen fingo de i föregående inkarnationer invigda icke återuppliva hela sitt gamla vetande. Men tillräckligt blev bekant och antyddes för övrigt genom vinkar, så att de själva kunde

upptäcka det väsentligaste.

⁶I det följande lämnas en kortfattad översikt av de fakta som efterhand fått bli offentligt kända.

⁷De viktigaste esoteriska fakta, som återfinnas i Sinnetts, Judges och Hartmanns arbeten och som dessa författare erhållit från planethierarkien genom Blavatsky intill 1891, äro:

reinkarnationen
karma eller lagen för sådd och skörd (skördelagen)
individens preexistens och postexistens (alltså odödlighet)
existensen av världarna 45–49
kunskap om individens höljen i högre världar
kunskapsordnar i gångna tider
mängder av historiska fakta

⁸Fakta om ”reinkarnationen” visade felaktigheten i indiska läran om ”själavandringen”, enligt vilken människan tros kunna återfödas såsom djur. Esoteriken klargör, att återgång från högre till lägre naturrike är utesluten. Fakta om skördelagen visa, att lagen för orsak och verkan är en universell lag, som gäller i alla världar i hela kosmos och för tillvarons samtliga tre aspekter. 1.31.4, 1.33.1, 1.35.20, 1.41.13, 1.41.22, 4.8.4

⁹Eftersom Sinnetts, Judges och Hartmanns arbeten fortfarande i stor utsträckning användas såsom läroböcker, torde en kort redogörelse för dessa författares större misstag vara upplysande för dem som vilja undersöka det teosofiska vetandets verklighetshalt. De äro också förklaringen på teosofernas i allmänhet oklara begrepp. Kommentarer avse att underlätta förståelsen för bristerna i dessa första försök och varpå dessa bero. De visa även, hurusom senare tillkomna fakta komplettera den ursprungliga framställningen.

¹⁰I och med Blavatskys död 1891 avslutades detta första skede i publiceringen av nya esoteriska fakta. Varken Sinnett, Judge eller Hartmann voro i stånd att själva konstatera fakta i högre världar, utan voro helt beroende av dem de kunnat erhålla genom Blavatsky personligen eller i hennes skrifter.

¹¹Följande skede, som sträckte sig över åren 1894–1920, kännetecknas av intimt samarbete mellan två esoteriska kapaciteter: Annie Besant (1847–1933) och C.W. Leadbeater (1847–1934). Av Blavatsky hade de sammanförts med hennes lärare, som meddelade båda, att visserligen allt skulle göras för att underlätta deras fortsatta arbete, men att de, såsom gamla invigda i gnostikens högsta grad, ägde förutsättningar att själva förvärva kausalt förstånd (objektiv medvetenhet i kausalhöljet) och därmed möjlighet att bedriva egna forskningar i människans världar. 1.1.10, 1.1.37, 1.20.8ff, 1.35.2, 1.38.3, 2.17.6

¹²Till att börja med sammanställdes och systematiserades de fakta Blavatsky hopplökat i sina arbeten. Därefter vidtog ett forskningsarbete, som särskilt vad Leadbeater beträffar resulterade i en såväl kvalitativt som kvantitativt enastående produktion. Ingen har före honom lämnat så många nya fakta. Han är esoterikens intill 1920 förnämsta systematiker och historiker. Att han vid sina oerhört omfattande undersökningar av dittills utforskade områden begått många misstag, måste ha varit oundvikligt. Förvånande är snarare, att de icke voro fler och av större betydelse.

¹³Det faller utom ramen att närmare granska dessa två kausaljags (med essentialmedvetenhet, 46:5-7) arbeten. Att de tidigare författarna refereras, beror på att dessas framställningar äro alltför missvisande för att få kvarstå oemotsagda.

¹⁴Av nya fundamentala fakta (nödvändiga för begripande av verkligheten), som Leadbeater redogjort för, äro följande de viktigaste:

materiens sammansättning
skillnaden mellan atom- och molekylarmateria
solsystemets sju atomvärldar
planetsystemets molekylarvärldar
involutionsmaterien
naturrikenas evolution
medvetenhetsexpansionen genom förvärv av allt mera vidgad kollektivmedvetenhet
människans tre atomvärldar och fem molekylarvärldar
människans fem materiehöljen och medvetenheten i dessa
människans permanenta atomer (triaden)
planethierarkien
planethierarkiens indelning i sju departement
planetregeringen

¹⁵Tyvärr hade Leadbeater (invigd i lägre grader) aldrig kommit att beakta det pytagoreiska kunskapssystemet (hylozoiken), som var avsett att bli västerländska vetenskapens framtida kunskapsgrund. Möjligtvis kan detta ha berott på att han hyste en instinktiv aversion mot filosofernas tomma begreppsanalyser utan verklighetshalt, mot filosofer, som tro att de genom att mala sönder fiktionsbegreppen kunna erhålla något verklighetsresultat. 1.2.7, 1.42.1, 3.3.13

¹⁶Vad man saknar hos Leadbeater är alltså redogörelsen för Pytagoras' hylozoiska verklighetssystem med:

tillvarons tre aspekter
urmateriens dynamiska energi
de sex gudomsrikena i kosmiska världarna 1–42
monaden såsom uratom
uratomen såsom jaget, individen
uratomen såsom urjaget i alla individens höljen i alla världar i hela kosmos. Jagen äro uratomer. Allt annat är ”höljen”. 1.4.4f, 1.12.1, 1.13.1f, 1.37.1

¹⁷Till att börja med utförde Besant och Leadbeater forskningarna tillsammans. Men efterhand kom Besant att intressera sig mera för Indien. Hon inrättade ett universitet i Benares. Hon samarbetade en tid med Gandhi för Indiens oberoende, fastän hon avvek i frågan om definitiva lösslitandet från Storbritannien.

¹⁸Esoteriska kunskapens tredje och senaste skede infaller under 1920–1950. Inom planethierarkien hade många förändringar inträffat. En mängd individer inom mänskligheten hade blivit kausaljag, kausaljag hade blivit essentialjag (46), dylika i sin tur superessentialjag (45) etc. och en hel del dittillsvarande 43-jag hade kunnat förvärva 42-världsmedvetenhet, lägsta kosmiska medvetenhet, och därmed inträtt i ”kosmiska karriären”. 1.37.1

¹⁹Planethierarkien hade utsett en ”sekreterare”, som skulle vara egentliga förbindelselänken mellan esoterikerna och planethierarkien och bestämt, att nya fakta åtminstone tillsvidare skulle utlämnas endast genom denne: 45-jaget D.K. (alias Kleinias, alias Dharmajyoti, alias Aryasanga).

3.3 H. P. Blavatsky (1831–1891)

¹Helena Petrovna von Hahn var en rik rysk adelsdam, vars liv på det hela taget var ett enda martyrium. Hon fick aldrig någon skolunderbyggnad. Medfödda överfysiska anlag gjorde henne egensinnig redan såsom barn. Hon skrattade åt de franska och engelska guvernanter, som sökte bibringa henne ”västerländsk kultur”. Sjutton år gammal gifte hon sig på trots med den c:a 50 år äldre guvernören, general Blavatsky, som hon flydde ifrån på bröllopsnatten,

varpå hon reste till utlandet. Rik som hon var, kunde hon ägna sig åt världsomfattande resor, allt under det hon utvecklade sina latent a anlag och återförvärvade såväl mentalt som kausalt förstånd (objektiv medvetenhet i mental- och kausalhölje). Under en vistelse hos ett 45-jag blev hon i sin hjärna medveten om att vara ett kausaljag. 1.1.37, 3.1.29

²Goda biografier över henne äro Sinnetts *En sierskas öden* (till svenska 1887) samt W. Kingslands *The Real H.P. Blavatsky* (London 1928).

³Denna säregna personlighet blev under hela sin livstid mycket klandrad för sin opposition mot allt slags konventionalism, skenväsen och hyckleri, en fasa för alla konventionsslavar med deras infantila inställning. Hon beklagade sedermera, att hon därmed stött bort många. Men verkliga sökare äro oberoende av moralfiktionalismen. Mänskliga s.k. helgon äro emotionalgenier men ha icke därför kunskap om verkligheten. Verkliga "helgon" finnas endast i övermänskliga riken. De motsvara ingalunda moralfiktionalisternas helgonideal. 1.1.7, 1.41.25

⁴Blavatsky hamnade så småningom i New York, där hon år 1875 deltog i stiftandet av teosofiska samfundet på begäran av de många intellektuella, som fascinerats av hennes oerhörda vetande och äkta magiska experiment. 1.3.9, 1.28.3, 3.6.1

⁵Dessa prov på överfysisk kunskap borde aldrig ha fått förekomma. De som sakna förutsättningar att förstå hithörande företeelser, bli endast en skock ovederhäftiga pratmakare, när de ska förklara det som de icke kunna begripa. Det har skadat den esoteriska kunskapens sak men gagnat allsköns skojare. Som väl är har det förbjudits av planethierarkien, och det förblir förbjudet tills hylozoiken är allmänt godtagen som den enda vettiga arbetshypotesen. Det är kunskapen som är det väsentliga, icke fenomenen. 1.3.9, 1.28.3

⁶I New York 1877 författade Blavatsky ett arbete, *Isis Unveiled*, som består av två delar. Första delen (628 sidor) är en kritik av vetenskapens, andra delen (648 sidor) av teologiens dogmer. Hur pass berättigad den kritiken var, har blivit alltmer uppenbart. 1.1.5, 2.9.11

⁷Hon förklarade för sina vänner, att arbetet skulle draga över henne idel missförstånd, förtal och oförsonlig illvilja. Detta är ju också oundvikligt på mänsklighetens nuvarande utvecklingsstadium. Men hon gjorde som hon blivit anbefalld. 1.34.10

⁸Det är ett vidunderligt arbete. Det förefaller otroligt, att en enda människa utan skolunderbyggnad, utan vetenskapliga studier eller annan utbildning, kunnat utföra en sådan om nästan historisk allvetenhet vittnande prestation och detta därtill utan ens minsta referensbibliotek till sitt förfogande.

⁹Lärda auktoritetens påståenden, att Blavatsky tagit alltsammans från av vetenskapen redan utnyttjade källor (i *Isis* vimlar det av citat från de lärdes skrifter), falla på sin egen orimlighet. Det övergår samtligas förmåga att ännu i dag åstadkomma något dylikt. Men sådana påståenden om *Isis* (hennes *Secret Doctrine* har man visligen föredragit att tuga ihjäl) höra numera till de traditionella. Blavatskys förintande kritik av vetenskapens kortlivade hypoteser och teologiens frånvaro av sunt förnuft har varit alltför avslöjande. Alla slag av infamier mänsklig fantasi är mäktig (alltid bevisade enligt principen "ingen rök utan eld") sköljde över denna kvinna, som vågade trotsa en hel världs berömdaste auktoriteter, som vågade klargöra värdelösheten av deras skarpsinnigheter och djupsinnigheter. 3.1.29

¹⁰Vetenskapsmännen, som inbillade sig kunna bedöma vad som "strider mot naturlagarna", förklarade givetvis hennes äkta magiska experiment för omöjliga. De vetenskapsmän, som efter den mest minutiösa kontroll blevo övertygade, utskrattades för att de låtit lura sig eller hallucinerade. Man kan aldrig övertyga dem som "veta att sådant är omöjligt". De komma aldrig att bli övertygade, förrän de en gång i framtiden själva kunna utföra samma experiment. De tro mera på sina dogmer än på sunt förnuft och egna sinnens vittnesbörd. Blavatskys otaliga bevis för att mentalenergien behärskar fysiska materien förnekades alltså, och hon förklarades för 1800-talets största bedragerska. Så ska det tas. Så mördar man folk vetenskapligt eller också sätter man in dem på mentalsjukhus att begrunda, hur det kan gå, när man vågar komma med för auktoriteterna ofattbara sanningar. Man har blivit mera human. Förr brände

man dem. 1.1.3, 1.3.9, 1.28.3, 2.9.11, 3.1.29

¹¹Blavatsky var givetvis för alla en fullständig gåta. Hur skulle de också kunna förstå ett kausaljag? Hon hade aldrig åtnjutit någon undervisning, aldrig studerat ett enda vetenskapligt verk (onödigt, enär hon genast kunde veta vad det innehöll, om hon önskade det). Och ändå kunde hon ge klara besked om allt man frågade henne om och lösning på problem, varom de lärde ännu tvista. 1.20.10, 1.23.4, 1.34.20

¹²Professorer i litteratur eller psykologi etc. syssla med sparsamma meddelanden, som kunna hänföras till tillfälliga yttringar av individens snart upplösta inkarnationshöljen, men äro aningslösa om jagets utvecklingsnivå i kausalhöljet. 1.34.11, 1.41.21

¹³Men hennes bristande skolning hade en påtaglig nackdel. Hon var i sin hjärna oförmögen till metodiskt och systematiskt tänkande, vilket menligt inverkade på hennes framställnings-sätt. Hon avskydde allt vad mentalsystem hette, såsom hinder för riktig verklighetsuppfattning, aldrig överensstämmande med naturens ordning. Hon ansåg dem förlama tänkandet genom mentala orörligheten i orubbligt system. Icke desto mindre äro dessa nödvändiga på mentala nivåer, för alla som ej blivit kausaljag. De äro mentala garantien för att fakta hamnat i sina rätta sammanhang. De klargöra vetandet på en viss nivå och underlätta översikt och orientering. Hela mänsklighetens mentala utveckling återspeglas i en serie mentalsystem. Kausaljaget behöver inga mentala system (nödvändiga för att ge mentalideerna deras rätta in-fattning), eftersom kausalideerna själva äro ofelbara system och fakta alltid insatta i riktiga sammanhang. 2.8.2, 2.17.5, 2.18.5, 3.2.15

¹⁴Titeln på hennes arbete är missvisande. Liksom alla hennes övriga beteckningar vittnar den om bristen i hennes formella bildning.

¹⁵Isis blev icke avslöjad. Menar man med slöjan jagets kausala omedvetenhet i kausalhöljet, så är det endast jaget självt, som kan lyfta den slöjan genom att förvärva kausalmedvetenhet. (På isisstatyens sockel: ”Ingen dödlig har lyftat min slöja.”) Menar man verkliga kunskapen om verkligheten, så finns den ej i boken. Men som ett 45-jag sade: ”tillräckligt stora rämnor gjordes i slöjan för att erbjuda glimtar”. Och det var ju avsikten.

¹⁶Eftersom Blavatsky fått order att icke utlämna något nytt esoteriskt faktum utan tillåtelse i varje särskilt fall, var hon hänvisad till att använda de historiskt kända beteckningarna, som okunnigheten idiotiserat. Då hon icke fick säga som det var, fick hon låta alla tiders lärda auktoriteter vederlägga varandra och antyda, att endast de i esoteriska kunskapsordnarna in-vigda kunde förklara sådant, som de lärde alltid måste tvista om.

¹⁷Hon var alltså från början oerhört handikappad. Att utreda sådana fiktioner som zoro-astriernas ande–materia, gnostikernas kropp, själ och ande, gudsföreställningen genom tiderna etc. utan att få använda de exakta verklighetsbegreppen, var ju omöjligt. 1.16.9, 3.1.16

¹⁸När hon skulle försöka återge sådant som västerländska språk saknade ord för, miss-lyckades hon. Hennes terminologi (som ännu spökar) är ett bedrövligt kapitel och har tyvärr motverkat en ändamålsenlig västerländsk terminologi.

¹⁹Redan beteckningen ”teosofi” är ju förfelad, även om den är en gammal alexandrinsk. Människan saknar möjlighet att förstå gudomens uppfattning av verkligheten. Att teologi anses vara läran om det gudomliga, tillhör teologiska fikcionalismen. 1.16.6

²⁰Lika illa var det ifråga om allt överfysiskt. Några exempel må vara tillräckliga.

²¹De gamle menade med ”astral” den fysiska etervärlden. Hos Blavatsky fick det betyda allt överfysiskt. Det användes i alla sammanhang: astralmonad, astralego, astralljus etc. Hennes lärjunge Judge blev alldeles förvillad och sammanblandade fysisk etervärld (49:2-4) och emotionalvärld (48:2-7) till ett enda sammelsurium. Att högre slag av materia äro självlysande i sina världar, berättigar icke att kalla dem för astralljus. 1.11.3ff

²²Enär hon icke fick tala om flera högre världar, så fick det då bli ”astralvärlden” som beteckning på samtliga. Och ”astralljuset” blev termen för alla högre slag av både materia och energi.

²³Ett annat exempel är "akasha" (värld 44), som hon använde för snart sagt vilken värld som helst.

²⁴Också uppgiften om jagets "sju höljen" härrör från Blavatsky, som därvid utgick från de ideal hon hade för ögonen, de 45-jag som voro hennes lärare. De ha sju höljen. Men de tillhöra icke fjärde naturriket. 1.14.1

²⁵För esoterikern är det lätt att förstå, varför Blavatsky aldrig skilde på fysisk etervärld och emotionalvärld, eftersom hon saknade emotionalhölje, eller, riktigare uttryckt, hennes emotionalhölje var tomt på allt innehåll. (Det var därför rökning icke kunde påverka emotionalhöljet.) Det är alltid fallet med dem som förvärvat kausalt förstånd (äga objektiv medvetenhet i kausalhöljet). De ha icke längre behov av sin emotionalmedvetenhet, och höljet är numera enbart förbindelseled till eterhöljet. Motsvarande gäller för dem som förvärvat essentialmedvetenhet. Deras mentalhölje är också "tomt", enär de icke längre behöva mentalmedvetenheten. Detta betyder ej, att de skulle sakna förståelse för hithörande vibrationers medvetenhetsslag. Det högre innefattar det lägre. Någon olägenhet medför det dock för dem som ska vara lärare för människor, enär det innebär en verklig uppoffring att leva sig in i allmänna och individuella emotionala illusiviteten och mentala fiktiviteten, så fjärran från riktiga verklighetsuppfattningen. 1.16.6

²⁶Alldenstund Blavatsky endast fick antyda källorna utan att omnämna, att det i snart femtio tusen år funnits hemliga kunskapsordnar, återstod föga mer för henne än att återropa sig på "Indiens uråldriga hemliga visdom" och därifrån härleda all verklig kunskap och insikt. Hon kunde vara alltför generös med lovord, ifall hon behövde använda urgamla av vetenskapen kända "auktoriteter". Ibland blir detta för esoterikern väl starkt. Så kunde hon säga, att gnostiken var esseernas lära under annat namn. Esseerna voro kabbalister av särskilt slag, och deras papperspåve var en klen bearbetning av kaldeernas kabbala. Gnostiken var en självständig bearbetning av hermetiken, anpassad efter en senare tids förändrade världsuppfattning. 1.43.5, 2.13.11

²⁷Att *Isis* alltid öppet avhånats, har icke hindrat forskare från att ösa ur denna guldgruva av förut okända fakta utan angivande av källan, utge dem såsom egna upptäckter och därför skörda berömmelse. Det är enligt Schopenhauer det öde geniet delar med haren: så länge han lever, skjuter man på honom, och sedan han lyckligen avlivats, kalasar man på honom.

²⁸Det andra standardverket i Blavatskys omfattande litterära produktion är *The Secret Doctrine (Den Hemliga Läran)*, som i stora drag redogör för symboliken hos några av de esoteriska kunskapsordnarna. Det kan i likhet med *Isis* betraktas som en övermänsklig prestation. Därtill kommer att Blavatsky vid tiden för författandet var en åldrande, dödsmärkt invalid, arbetande under de mest krävande yttre omständigheter.

²⁹Verket skrevs åren 1885–88, som alltid utan tillgång till minsta referensbibliotek. Det är liksom *Isis* späckat med citat från de mest sällsynta böcker och manuskript, som hon aldrig sett!! Vad det betyder förstår esoterikern. Det består liksom *Isis* av två digra volymer. Första delen handlar om kosmos, andra om människan. Båda delarna ha tre analoga avdelningar: danandet, de gamles symbolik därom och kritik av dagsvetenskapens hithörande hypoteser. 1.20.9f

³⁰En s.k. tredje del utgavs efter Blavatskys död av Besant. Den innehåller en hel del överblivna (som det vill förefalla ofullbordade) uppsatser i olika esoteriska ämnen.

³¹*The Secret Doctrine* är intet lättläst verk för esoteriskt oskolade, obekanta med hithörande symboler. Någon systematisk översikt över esoteriska kunskapen om verkligheten skall man icke vänta sig. Det innehåller "Dzyans" symboler (planethierarkiens äldsta). Det redogör för flera kunskapsordnars olika symboliska framställningar av kosmos' och livets evolution samt visar dessa framställningars inbördes överensstämmelse. 1.2.7

³²De gamla esoteriska skrifterna voro för oinvidga alltigenom obegripliga. För utomstående föreföllo de vara rena abrakadabran. Det göra de för de lärde än i dag. Vissa saker synas äga

någon mening. Men om de tolkas bokstavligt, blir resultatet vidskepelse. Såsom exempel kan nämnas de kända grekiska sagorna, som till stor del härröra från dylik litteratur. De indiska skrifterna, upanishaderna och vedaböckerna, kunna mestadels räknas dit. De lärdeste brahminer misstaga sig, ifall de tro sig kunna tolka dem. 1.34.23

³³Dessutom får man massor av historiska fakta, som klargöra ovederhäftigheten i härskande illusioner och fiktioner och uppvisa de lärdes okunnighet.

³⁴Mycket har antytts, som blir av värde för forskarna och underlättar uttydningen av idé-innehållet, när en gång i framtiden de gamla esoteriska väl bevarade manuskripten åter få se dagen. Esoterikerna ha knappast någon svårighet att förstå vad som avses, även om de icke förut haft kännedom om alla de olika symbolspråken. Det är också för dem bevis (om bevis skulle behövas) på att Blavatskys redogörelser äro vederhäftiga.

³⁵Det kanske bör nämnas, att Blavatsky vid avfattandet tolkade mera än planethierarkien då ansåg lämpligt, varför nära hälften av tryckfärdiga manuskript fick offras åt lågorna. Måhända har man här att söka förklaringen på att massor av fakta hamnat i fel sammanhang, utspridda genom båda volymerna. Det gör att verket mera ger intryck av uppslagsbok än systematisk redogörelse. 3.1.30

³⁶Naturligtvis visste Blavatsky, vilket mottagande hennes verk skulle få. Det blev också mycket riktigt ihjältiget. Hon sade, att den vetenskapsman, som skulle våga erkänna, att han befattat sig med verket, skulle göra sig omöjlig. Med rätta säger hon, att "ingen sanning har någonsin vunnit erkännande av ett lärt samfund, såframt den ej överensstämmer med de förutfattade åsikter dess medlemmar i allmänhet hyllat" och, att "våra fiktioner göra oss blinda för vår egen okunnighet". Tills individen insett emotionala och mentala medvetenhetens oerhörda begränsning, blir han ohjälpligt offer för sina emotionala illusioner och mentala fiktioner. 1.1.39, 1.11.2, 1.19.4, 1.20.7, 1.34.21, 1.43.6, 3.1.21,

³⁷Men på dem som en gång varit invigda och därför förblivit sökare efter "det förlorade mästarteordet" eller "de vises sten", verkade det som en uppenbarelse. Så mycket kände de igen, att de visste, att de äntligen funnit, vad de instinktivt sökt och i vilken riktning deras fortsatta sökande skulle gå för återerövring av den kunskap de en gång haft. 1.1.32, 1.1.38, 1.34.10, 2.13.11, 3.1.10, 3.3.37

3.4 Sinnett

¹Alfred Percy Sinnett (1840–1921) var under många år huvudredaktör för engelskspråkiga tidningen *Pioneer* i Indien. Han gjorde bekantskap med H.P.B. år 1880 och inbjöd henne till sitt hem. Efter att under flera veckor ha bevittnat äkta magiska fenomen och inhämtat esoteriska fakta om tillvarons förnuftighet, fick han genom H.P.B:s förmedling tillfälle att korrespondera med dåvarande 45-åriga K.H. Resultatet av sina upplevelser med H.P.B. nedlade han i ett förstlingsarbete *Den dolda världen*, som efterföljdes år 1883 av en studie i esoterik, *Esoteriska buddhismen*, med material från korrespondensen med K.H., innehållande de fakta som planethierarkien vid den tidpunkten tillät bli kända. Detta arbete är det första försök till esoterisk världsåskådning som någonsin fått offentliggöras. Både Judge och Hartmann använde i stor utsträckning de fakta som Sinnett framlagt. 1.3.9, 1.28.3, 3.1.23f, 3.1.28ff, 3.5.1, 3.5.4

²Breven från K.H. åren 1880–1884 publicerades i sin helhet år 1923 efter Sinnetts död.

³I det följande företas en granskning av Sinnetts huvudarbete, *Esoteric Buddhism*, i främsta rummet därför att hans verk alltjämt utges i nya upplagor, trots att det för längesedan borde hamnat i bibliotekens arkiv. Många bland teosofier fortlevande fiktioner kunna återföras till denne förste auktoritet inom teosofien. Kommentarer avse att påpeka felaktigheterna. Dyliga voro oundvikliga, om man med så få fakta skulle försöka åstadkomma något liknande system. Sinnetts arbete var med hänsyn härtill en häpnadsväckande prestation, som även i fortsättningen överträffats endast av Besants och Leadbeaters arbeten, och detta endast tack vare mängden nytillkomna fakta. Hans framstående journalistiska egenskaper kommo till sin

fulla rätt. Han insåg senare bristerna och erkände i sista upplagans efterskrift, att detta hans försök till framställning av esoteriken vid förnyad genomläsning väckte munterhet hos honom själv. Det var alltså numera även för honom endast ett historiskt dokument. Det riskabla med dylika är, att de icke så uppfattas av okunniga läsare, utan i fortsättningen tjäna till att utbreda de gamla missuppfattningarna. 1.43.5, 3.5.4

⁴Inledningsvis påpekar Sinnett, att han med buddhism icke speciellt avsåg Gautamas lära utan ”de vises lära” (härlett ur buddhi = visdom). Ingenting av vad Buddha eller Christos lärde sina lärjungar har ännu fått publiceras. I svensk översättning heter boken mera upplysande *De invigdes lära*. Det bör kanske tilläggas, att den sinnettska versionen endast i vissa avseenden överensstämmer med vad som lärdes i de gamla kunskapsordnarna. Att planet-hierarkiens verklighetsuppfattning är av helt annat slag, följer av att varje högre värld medför en totalt annan uppfattning av tillvarons tre aspekter. 3.1.11

⁵I bokens första kapitel uttalar sig Sinnett om sina lärare etc. och försöker beskriva ett 45-jags kapacitet. Dylika tilltag äro oändligt betecknande för västerlänningar. 1.11.6

⁶Andra kapitlet handlar om människans konstitution. Hon begåvas av Sinnett, liksom av alla övriga teosofier och dessas eftersägare, med sju höljen. Människan har emellertid endast fem. Höljen i essentialvärlden (46) och superessentialvärlden (45) förvärvar individen i femte naturriket. 1.14.1, 3.5.9, 4.9.1

⁷Emotionalhöljet (48) låter Sinnett vara säte för ”viljan”. Det betyder emellertid i sak, att emotionalmaterien är den materia, i vilken jaget lättast kan betjäna sig av dynamis. Och dylikt visar mänsklighetens allmänna utvecklingsstadium, klargör att den befinner sig på emotionalstadiet. När jaget en gång kan centra sin jagmedvetenhet i mentalmedvetenheten (47), blir denna människans ”vilja”. 1.19.3, 1.28.5

⁸Tredje kapitlet handlar om planetkedjan. Det är ett kapitel, som saklöst kunde ha utelämnats. Den hör icke med i en första redogörelse för esoteriska kunskapens fundamentala fakta, vilka först måste bemästras. Den förblir obegriplig för dem som sakna kännedom om solsystemets sju dimensioner (eller nio om man räknar linje och yta såsom två). Här ha blandats om varandra fundamentalbegrepp, som borde ha behandlats var för sig: materiens sammansättning, världarnas utbyggnad, evolutionen inom de olika naturrikena i biologiskt och medvetenhets hänseende, involutionens elementer etc. Det räcker icke med att ha riktiga fakta. De böra insättas i sina rätta sammanhang. Men förefintliga fakta voro för fåtaliga för att möjliggöra för oinvidga begripliga sammanhang. 1.6.7, 4.3

⁹Ett gammalt uttryck, som ännu förekommer i esoteriska skrifter, är ”andens nedstigande i materien”, ett symboliskt talesätt, som naturligtvis missförstås och som har många olika betydelser, bl.a. att beteckna involutionen (materiens sammansättning av uratomer) samt de olika slagen av involveringar (alltings ständiga återfödelse eller kontinuerliga involveringen och evolveringen). 1.27.1, 1.31.1, 2.11.2ff

¹⁰Om man med ”ande” avser medvetenhetsaspekten, så minskas såväl dennas som rörelseaspektens betydelse med varje lägre värld (beroende på ökad uratomtäthet), under det att materieaspekten blir allt mera dominerande. Särskilt gäller detta de tre lägsta atomvärldarna (47–49). 1.4.1, 2.11.12

¹¹Redan ordet ”ande” har givit upphov till många oklarheter. Dess rätta betydelse är monadens (uratomens, individens, jagets) egen medvetenhet. Men eftersom alla veta, vad ”ande” betyder utan kunskap om vad ande är, så har ordet kommit att betyda något vad som helst. De flesta teosofier tyckas ha stannat vid att därmed avses medvetenheten hos 45-jag. 1.4.1

¹²Fjärde kapitlet i Sinnetts bok har som rubrik fått ”världsperioderna”. Det handlar mest om de olika raserna och en del annat med då tillgängliga alltför få fakta. Största misstaget var emellertid hans försök att tyda det symboliska talet ”777 inkarnationer”. Sinnett fattade aldrig symbolens innebörd, och så beräknade han erforderliga antalet inkarnationer för individen i

människoriket till c:a 800. Än i dag kan man få höra teosofier upprepa detta tal. Symbolen avsåg att ange proportionen i tidshänseende för aktiveringen av de tre olika slagen av medvetenhet: 700 för fysiska, 70 för emotionala och 7 för mentala. Den avsåg alltså icke antal inkarnationer. Blavatsky antyder ungefärliga antalet med hänvisning till dagsverken på Salomos tempel (2dra Krön. 2:17,18), sagans symboliska kausalhölje. 1.14.2, 1.34.4

¹³Kapitlen fem och sex i Sinnets bok handla om individernas vistelser i emotional- och mentalvärld mellan inkarnationerna. Dessa vistelsers betydelse för individens utveckling har enormt överskattats. De äro helt enkelt avsedda att vara viloperioder i avvaktan på ny inkarnation. Individerna lär ingenting nytt i dessa världar. Att utforska dem är för normalindividen absolut uteslutet. Han har ingen möjlighet att ens iakttaga fjärde dimensionen i emotionalvärlden och femte i mentalvärlden. Den tredimensionala syn han förvärvat i fysiska världen använder han i dessa världar och begriper ingenting av det som försiggår omkring honom. Det enda som återstår för honom är att försöka bearbeta de illusioner och fiktioner om tillvaron, verkligheten och livet som han trott på i sin organism utan möjlighet att inse dessas fiktivitet. Individerna förefalla betydligt mindre förnuftiga i dessa världar än i fysiska världen. Givetvis komma allt fler i emotionalvärlden att förstå och förkunna esoteriken, ju fler som inhämtat denna i fysiska livet efter 1875. 1.6.7, 1.8.4, 1.34.25, 1.34.30

¹⁴Sinnets tycks liksom fallet är med spiritualisterna haft en ohälsosam förkärlek för höghörande företeelser utan förståelse för att individens upplevelser och uppfattningar äro i högsta grad personliga och subjektiva. Särskilt i mentalvärlden är varje slags objektivitet utesluten. Individerna lever där ett oändligt salighetsliv i upplevelsen av sina fantasiers skenbart objektiva förverkligande. Endast i emotionalvärlden kan han få uppleva obehagligheter, alldenstund kontakt med människor på hatstadiet där ännu är möjlig. 1.34.2, 1.34.27f

¹⁵På ett ställe talar Sinnets om "elementalerna, naturandarna, dessa halvintelligenta varelser av astralljus". Detta visar, att Sinnets icke klart förstått vad som menas därmed. Elemental hör till involutionsmaterien, naturande till devaevolutionen och astralljus är detsamma som emotionalmateria. 4.3.1

¹⁶I kapitel sju, betitlat "den mänskliga livsvågen", är det särskilt två missuppfattningar, som böra påpekas. Den ena avser Mars och Merkur inom solsystemet. Den andra avser tidsperioderna mellan människans inkarnationer.

¹⁷Mars och Merkur äro planeter med egna planetkedjor, de enda synliga kloten i respektive sjuklot. Misstaget beror på att i de gamles skrifter de två eteriska kloten i Tellus' planetkedja också kallades Mars och Merkur. 3.5.16

¹⁸Sinnets angav genomsnittliga uppehållet mellan inkarnationerna till 8000 år. Detta är totalt fel. Utan vetenskap om mänsklighetens olika utvecklingsstadier saknar man möjlighet att ens tillnärmelsevis ange dessa perioder. Man har trott sig kunna beräkna, att det på barbarstadiet oftast räcker med fem år, på civilisationsstadiet med 300, på kulturstadiet med 1000 och på humanitetsstadiet med 1500. Men någon regel finns inte, utan allt är i stort sett individuellt, beroende på en mängd olika faktorer. Vem som helst kan reinkarnera så gott som omedelbart. Vem som helst kan få vänta i miljoner år, sovande i sitt kausalhölje. Det har bestämt sagts ifrån, att alla dylika spekulationer äro värdelösa. Man vet blott, att individen inkarnerar i serier och att antalet inkarnationer i serien växlar både generellt och individuellt. 1.34.34

¹⁹Åttonde kapitlet avseende "mänsklighetens framåtskridande" liksom de fyra följande om Buddha, nirvana, universum och återblickar, äro alltför otillräckliga och missvisande för att ens kunna resumeras.

²⁰Endast beträffande moralfiktionalismen må sägas några ord: Gott är allt som befrämjar, ont allt som motverkar medvetenhetsutvecklingen, individuellt såväl som kollektivt. Till de största och mest fatala misstagen hör utbredandet av okunnighetens emotionala illusioner och mentala fiktioner med idiotisering som resultat. 1.34.10, 1.41.13, 1.41.25

3.5 Judge

¹William Quan Judge var en amerikansk advokat av irländsk härstamning, bosatt i New York. Han deltog i stiftandet av teosofiska samfundet. Till sin död år 1896 sökte han genom uppsatser och föredrag bekantgöra de fakta han erhållit genom Blavatsky och Sinnett. Hans förnämsta arbete, *Teosofiens Ocean*, betraktas av den sekt han bildade, senare de s.k. tingleyanarna, som det förnämsta teosofiska arbetet, det enda som gav en rätt framställning av läran. Hur pass obefogat det påståendet är, torde framgå av det följande. Det är på tiden att de sakliga felaktigheter, som alltjämt upprepas, klargörs till deras tjänst som sakna tillgång till senare litteratur. 3.4.1

²Judge var som bekant elev till Blavatsky och blev naturligtvis, som alla andra, vilka dagligen genom flera år i alla tänkbara situationer kunde bevittna hennes magiska experiment, övertygad om dessas äkthet och Blavatskys kapacitet som kännare av esoteriska kunskapen.

³Klokt nog reserverar sig Judge redan i företalet till sin bok mot att teosofiska samfundet göres ansvarigt för dennas innehåll. Teosofernas uppfattning av vad teosofi är och den ursprungliga äkta teosofien (esoteriska kunskapen) äro nämligen i alltför många avseenden två helt olika saker.

⁴Det är icke meningen att citera allting hos Judge för att visa hur oklar, virrig och löslig hela kompositionen är, hur många fakta som hamnat i fel sammanhang. Betecknande är tilltaget att ersätta flera av Sinnetts fakta med egna missuppfattningar. Det får räcka med de mest uppenbara fadäserna. Judge lyckades aldrig bli ett kausaljag. 3.4.1

⁵Att människan skulle vara "den mest intelligenta varelsen i universum" stämmer illa med vad som går både före och efter.

⁶Eller vad sägs om följande? "Det betydelsefulla lärosystem" Blavatsky meddelade "har länge varit känt av Logen". Detta sägs om planethierarkien, om ett naturrike, där förutsättning för inträde är allvetenhet om de mänskliga världarna. 1.35.8, 1.38.1

⁷En av de mest fatala felaktigheterna, som medfört ohjälplig begreppsförvirring hos alla som "lärt av Judge", är förväxlingen och sammanblandningen av två vitt skilda världar: den fysisk-eteriska (49:2-4) och den emotionala (48:2-7). Resultatet har också blivit ett enda stort sammelsurium. Båda dessa ha av Judge sammanförts under beteckningen "astralvärlden". Med den avsågo de gamle fysiska etervärlden, emedan man i denna ser tre gånger så många stjärnor som i den för normalindividen synliga världen. I emotionalvärlden ser man inga stjärnor alls. 1.11.3, 1.11.5

⁸En annan beteckning, som Judge aldrig förstod, var "astralljuset". H.P.B., som icke bekymrade sig om terminologi, tog ordet från Eliphas Levi, som lät det avse alla slag av överfysisk materia och energi, ibland rent av "anima mundi" (världssjälens). Den beteckningen kan alltså icke vidare användas av dem som veta vad de tala om.

⁹"Människans sjufaldiga konstitution" blev av Judge om möjligt ännu mera misshandlad än av Sinnett. Människan har endast en femfaldig konstitution, nämligen inalles fem höljen i fysisk inkarnation. Sju höljen ha de individer som i femte naturriket blivit 45-jag och alltså utom mänskliga kausalhöljet förvärvat ett essential- (46) och ett superessentialhölje (45). Människan har icke behov av dessa två höljen, därför att hon ännu icke ens förvärvat medvetenhet i sitt kausalhölje. 1.14.1, 3.4.6, 4.9.1

¹⁰Indiernas "linga sharira" kallar Judge för "astralkroppen" och menar därmed både fysisk-eteriska och emotionala höljen. Den riktiga beteckningen är emellertid eterhöljet. Judges tal om att man icke kunnat finna någon lämpligare beteckning för detta hölje, emedan "astralkroppen består av kosmisk materia eller stjärnmateria" är rena abrakadabran. Allting består av materia och all materia har kosmiskt ursprung.

¹¹Det visar sig, att Judge icke insett, att eterhöljet tillhör organismen, att det upplöses samtidigt med organismen och detta cell för cell, så att man av eterhöljet över graven ser upplösningstillståndet hos organismen. Påståendet, att eterhöljet efter döden tages i besittning av

emotionalhöljet, är således misstag. När människan sover, frigör sig emotionalhöljet (med högre höljen) från organismen och eterhöljet. Ifall eterhöljet utdrives ur organismen, inträder katalepsi eller skendödhet. I dödsprocessen frigör sig emotionalhöljet från eterhöljet, när detta lämnat organismen. 4.9.1

¹²Lika virrig är Judges utredning om människans högre höljen och medvetenheter.

¹³”Själens” låter han bestå av både ”andliga själen” och ”anden” och menar med ”andliga själen” något motsvarande 46-medvetenheten, med ”anden” 45-medvetenheten. I andra sammanhang är ”anden” det ”gudomliga jaget” eller ”strålen från det Absoluta varat”.

¹⁴Icke att undra på, om det är oklart i teosofhjärnorna.

¹⁵Det vanliga talet om att människan måste ha högre höljen för att komma i kontakt med de gudomliga världarna, vittnar om antingen okunnighet eller tanklöshet. I lägsta kosmiska materien (fysiska atomen) finnas alla övriga slags kosmiska atomer. Fysiska världen är genomträngd av alla högre världar. Planethärskaressen har ett hölje av fysisk atommateria och monaden i sin atomkedjas 28-atom. 1.6.2, 1.6.4, 1.7.2, 1.8.2, 3.1.26, 1.39.1

¹⁶Ett stort misstag är hävdandet av att planetkedjan icke utgöres av sju från varandra skilda klot. Judges påstående, att därmed avses vår planets högre världar, är felaktigt. 3.4.8, 3.4.16f

¹⁷Naturligtvis spökar den indiska illusionsfilosofiens (advaita) beteckning ”illusion”, som alltid förlamat tänkandet. Så heter det t.ex. ”cellen är en illusion och existerar icke såsom materiellt ting. Atomerna lämna cellen i varje ögonblick och därför finns ingen fysisk cell.” Att utbyte av uratomer äger rum i alla atomer, betyder icke, att dessa sakna existens.

¹⁸Kapiteln om reinkarnation, karma, kamaloka (emotionalvärlden) och devachan (mentalvärlden), individens medvetenhetstillstånd mellan inkarnationerna, äro icke ägnade att skänka klarhet.

¹⁹Judge hade speciellt intresse för periodicitetens lag och ordade mycket om allsköns cykler. Det blev mest redogörelser för olika folks uppfattning av dessa. 1.38.2

²⁰Frågan om att kunna förutsäga framtiden har Judge tydligen fått klart utredd av Blavatsky. Allt som sker är verkningar av orsaker, vilka kunna ligga hur långt tillbaka i tiden som helst. För att kunna förutse framtiden måste man ha kunskap om dess faktorer i det förflutna, som ännu icke fått sin utlösning. Det ovissa består i ovetskapen om de faktorer som kunna tillkomma mellan förutsägelsen och definitiva skeendet. Framtiden visar sig oftast som en mångfald möjligheter. Vilken av alla dessa som förverkligas är ovisst.

3.6 Hartmann

¹Franz Hartmann (1838–1912) var en tysk läkare med från början vanliga fysikalistiska och agnostiska inställningen, som utan vidare avvisar allt tal om överfysik som inbillning. I U.S.A., dit han överflyttat sin praktik, fick han tillfälle att studera den äkta magien hos elever till H.P.B. Detta medförde, att han uppgav sin praktik och reste till Indien, närmare bestämt Adyar (Madras), dit H.P.B. förlagt sitt högkvarter. 1.3.9, 1.28.3, 1.34.11, 3.1.6, 3.1.12, 3.3.4f, 3.3.10, 4.10.1

²Efter några års esoteriska studier därstädes, varvid han flera gånger hade tillfälle att iakttaga de tillfälligt fysikaliserade gestalterna av både M. och K.H., beslöt han sig för att återvända till Tyskland år 1885. Där utövade han ett flitigt författarskap, gjorde översättningar av indiska skrifter. Från och med 1893 utgav han kvartalstidskriften *Lotusblüten* och skrev teosofiska arbeten. När 1895 teosofiska samfundet splittrades, tog han, djupt beklagande söndringen, avstånd från båda sekterna och stiftade 1897 i Tyskland ett eget samfund: ”Internationale Theosophische Verbrüderung”. 1.39.3, 3.1.23ff

³Några esoteriska fakta utöver dem, som han inhämtat i H.P.B:s och Sinnetts skrifter, kan man icke tillskriva honom. Han intresserade sig mera för livs- än världsåskådningsproblem. Alltför få fakta förelägo för att han skulle kunna tillfredsställa filosofer och vetenskapsmän. Han insåg mycket snart otillförlitligheten i steinerska förkunnelsen med dess kunskapsteore-

tiska underlag, varför han tog bestämt avstånd från dess anhängare, som han skämtsamt döpte till "die versteinerten Theosophen". 1.43.4

⁴Hartmanns huvudintresse var inriktat på levnadskonst. Det är ju också för mystikern det väsentliga. Andra, mera mentalt betonade, vilja först och främst ha kunskap om verkligheten för att med vetskap om tillvarons verkliga mening kunna bestämma, hur de ska tänka, säga och göra. 1.34.17, 1.34.19

⁵Det är härpå den gamla motsättningen mellan mystikern (emotionalisten) och esoterikern (mentalisten) beror. Mystikern anser, att mänskliga förnuftet icke kan förklara tillvaron, vilket det ju icke heller kan. Esoterikern vet detta och stannar icke heller vid mänskliga förnuftets möjligheter att konstatera överfysiska fakta utan söker det högre förnuft som kan uppnå kontakt med platonska idévärlden. Till dess godtar han inga andra överfysiska fakta än dem från planethierarkien. Bevis för att "fakta" äro verkliga fakta erhåller han genom att de intaga given plats i pytagoreernas hylozoiska mentalsystem, äro de enklaste, mest generella förklaringarna på förut oförklarliga företeelser. 1.34.17, 1.34.19

⁶Mystikern kan, visserligen i sällsynta fall, nå momentan kontakt med essentialvärlden (46) och få försmak av dess sällhet men icke fatta något i denna värld, eftersom han saknar kausala medvetenhetens intuition, som är nödvändig förutsättning. 1.34.17, 1.34.19

⁷Hartmanns huvudsyfte med sin tyska verksamhet var att påvisa, hurusom medeltidens och nya tidens mystiker, Meister Eckhart, Böhme, Silesius, Tauler, Gichtel, Saint Martin m.fl., hade samma livsinställning som de indiska mystikerna.

⁸Okunnigheten har beträffande mystiken producerat så mycket ovederhäftigt, att det icke skadar, att den frågan utredes en gång för alla.

⁹"Mysterier" var från början beteckningen på "hemlig kunskap", som icke fick meddelas andra än särskilt invigda. 3.1.9, 1.34.20

¹⁰Det finns inga andra "mysterier" än olösta problem. När man väl erhållit erforderliga fakta, är problemet och därmed "mysteriet" löst.

¹¹Det mystikerna kalla "mysterier" är sådana verkligheter, som individen saknar tillräcklig erfarenhet av för att kunna fatta på sin utvecklingsnivå. 1.14.9

¹²"Mysterium" betyder således, antingen att man saknar fakta för förklaring eller att man nått gränsen för individuell förståelse (allt som ligger över egen fattningsförmåga). 1.14.9

¹³För fysikalisterna, som icke kunna inse, att det finns en överfysisk verklighet, är all överfysik ett mysterium. 1.34.11, 3.6.1

¹⁴Planethierarkien vill ge oss all kunskap. De flesta sakna förutsättning att uppfatta den, och så får man "mysterier". 1.38.3, 2.17.6, 2.18.9

3.7 Den teosofiska rörelsen

¹På det hela taget kan man säga, att denna rörelses historia är ett bedrövligt kapitel, som i stort sett mera skadat än gagnat den esoteriska kunskapens sak och varit till stor besvikelse för planethierarkien. I stället för broderskap blev det strid om makt och lära. Att detta avskar förbindelsen med planethierarkien, inse de ännu ej.

²Teosoferna kanske tycka, att man borde säga teosofiska samfundet och icke teosofiska rörelsen, men det är icke ett utan många samfund eller sekter, som alla göra anspråk på att förkunna enda äkta kunskapen om verkligheten.

³Tyvärre ha teosoferna så misskrediterat esoteriska kunskapen i allmänhetens ögon, att det befunnits önskvärt att förklara varpå detta beror.

⁴Planethierarkiens åsikt, att den frågan var för tidigt väckt, bekräftades. Icke en gång den del av mänskligheten (c:a 15 procent), som nått kultur- och humanitetsstadiet, kunde frigöra sig från sina emotionala illusioner eller mentala fiktioner och fördomsfritt undersöka livsdugligheten och verklighetshalten i vad de betraktade som en mystifierande ideologi. 3.1.25

⁵Blavatsky gick till storms mot alla rådande uppfattningar inom teologi, filosofi och veten-

skap. Och alla hithörande auktoriteter kände sig kränkta i sin visdoms självhärlighet. För att bevisa, att hon visste vad hon talade om, utförde hon otaliga magiska fenomen. Men allt hon uppnådde därmed var endast, att vetenskapens representanter förklarade, att detta måste vara bedrägeri, eftersom dylikt var omöjligt, enär det ”stred mot naturlagarna”.

⁶Emellertid strömmade de nyfikna, omdömeslösa massorna till och ingingo i samfundet. Så snart dessa medlemmar hört något, trodde de, att de visste och begrepo allt. Och så fick man denna skock av teosofier, som med sitt pladder endast väckte åtlöje. De borde vid sitt inträde ha fått avlägga tysthetslöfte i stället.

⁷För att söka förebygga missförstånd hävdade man från ansvarigt håll med skärpa, att envar visserligen hade rätt till egen åsikt men icke att kalla den teosofi. Men vad hjälpte det, när de flesta pratmakarna för att ge eftertryck åt sina missuppfattningar menade, ”detta är teosofi”.

⁸Samfundet hade utsett två presidenter, överste Henry Steel Olcott (1832–1907), som skulle vara chef för själva organisationen med dess praktiska problem, och Blavatsky, som skulle vara den andliga ledaren. Olcotts *Old Diary Leaves* redogör i sex band för samfundet och Blavatsky.

⁹Efter Blavatskys död avgjorde Olcott, som alltid var den ende bestämmande i dylika frågor, att Besant skulle intaga Blavatskys plats som andlig ledare (senare tyvärr diktator). Detta passade emellertid icke Judge (en av stiftarna), som ansåg sig självskriven för den uppgiften. Hur pass omotiverad den tilltagsenheten var, förstår envar, som jämför Judges kapacitet med Besants. Det uppstod en schism, som år 1895 splittrade ”det universella broderskapet” i ett amerikanskt samfund med Judge som ledare och huvudsamfundet, vars säte Blavatsky förlagt till Adyar nära Madras i Indien.

¹⁰Judge hade föga glädje av sin nya maktställning. Han avled året därpå (1896) och efterträddes av madam Katherine Tingley, vars uppfattning av broderskapet visade sig i att hon begagnade varje tillfälle att förlöjliga Besants samfund. Hon förkvävde alla försök att tillföra hennes sekt nya fakta och ideer, varför denna är totalt okunnig om de stora framsteg kunskapen gjorde genom Besant och Leadbeater. Det splittringens frö som sått ledde till att allt fler i hennes sekt bröto sig ut och bildade nya sekter. Det mentalsystem, som hon sent omsider lät utforma, är direkt vilseledande. 3.2.11ff

¹¹Men även det besantska samfundet hade sina svårigheter. Blavatsky hade försökt att grunda en inre cirkel (esoteric section), som skulle delges sådana fakta, som icke ännu finge offentliggöras. Efter Blavatskys död blev denna en cirkel, där man krävde ”renlärighet”. Utåt kunde man ståta med åsiktsfrihet. Men intoleransen blev uppenbar i och med att ”oinvigda” icke betraktades av övriga medlemmar såsom ”äkta teosofier”, om de icke ingingo i ”esoteric section”. De nya fakta, som delgavos den invigde, visade sig sedermera fullständigt betydelselösa. Teosofernas påstående, att man genom esoteric section kommer i förbindelse med planethierarkien, är falskt.

¹²På det hela taget kan man numera säga, att verkliga esoteriker under i dagens läge rådande förhållanden icke ingå i några samfund utan att de befinna sig utanför alla slags organisationer. De igenkänns på sin förståelse för allt mänskligt och sträva efter sant mänskliga relationer mellan alla, oberoende av ras, nation, kön, religion, politik och allt annat som skiljer människorna åt. 3.9.1

3.8 Desorienterande sekter

¹Planethierarkiens åsikt år 1775, att det föreslagna nya kunskapsförsöket skulle medföra, att kunskapen på nytt skulle bli förvrängd av omogna fantaster, har naturligtvis bekräftats.

²Man har, alldeles bortsett från de teosofiska sekterna, som tvista inbördes, fått en mängd ockulta sekter, många rosenkruzarsekter och den steinerska antroposofien, som också åberopar sig på rosenkruzarorden, som ingen vet något om. 3.1.20, 3.2.1

³Kunskapen om verkligheten kan icke förvärfas i de mänskliga världarna utan först i kau-

salvärlden, den för människan högsta uppnåeliga. Den s.k. klärvoajansen ger ingen verklig kunskap, alltså saknar människan förutsättning att bedöma verklighetshalten av vad hon upplever i emotionala och mentala världarna. Det framgår också av att alla klärvoajanter ha olika uppfattningar. 1.11.5, 2.17.5

⁴Okunniga förväxla esoteriker med mystiker (emotionalister). De förra ha utformad världsåskådning (sådan den nu är). De senare nöja sig med livsåskådning.

3.9 Slutord

¹Vad planethierarkiens sekreterare D.K. uträttat åren 1920–1950 för att möjliggöra för mänskligheten att förvärva en riktigare uppfattning av verkligheten, av högre naturrikens livsyn och dessas gemensamma arbete på allas medvetenhetsaktivering, faller utom ramen för denna skiss. Så mycket kan sägas, att planethierarkien gör sitt yttersta för att avvärja ett nytt världskrig, genom alla villiga redskap hjälpa människorna lösa sina mest trängande problem: uppfostringsproblemet, världsekonomiproblemet, universella broderskapets problem och världsreligionernas problem. Den vädjar till alla och envar att gemensamt (icke var för sig) arbeta på dessa problems lösning. Alla som vilja och kunna medverka härtill, få också all möjlig ”inspiration”. 1.22.5, 1.34.19, 1.38.3, 2.6.4, 3.7.12

²D.K. påpekar, att individen icke fått kunskapen för att njuta av den med behaglig känsla av överlägsenhet. Den medför ansvar som all kunskap. 1.1.22f, 3.1.8